Ad 1um disquo: esset immediata determinatio agentis cuius est modus, esse non esset, immediata determinatio agentis, cuius non est modus, Ido: aliter disputantur sequentes propositiones: item ad 2um non esset actus activus, vt activi, respectu agentis cuius est modus nego; respectu agentis cuius est purus terminus Ido: stet ergo, quod de essentia actionis, illius est esse distinguere determinationes sui, dependentes Ddl, respectu illius agentis, cuius est modus, non vero respectu illius, respectu cuius solus se habet vt purus terminus.

Actio enim, agentis A, quae produceretur per actionem agentis B, solus esset modus agentis A, non agentis B: vnde observa, quod de ratione actionis, est esse actuale exercitium, non cuiuscumque agentis, a quo pendeat, sed illius solius, cuius est modus, sicut de ratione vnionis solum est, esse actuale exercitium illius rei cuius est modus. Item, quod haec argumenta, retorquentur in exemplo, tum vnionis, tum subsistentiae potius in actione.

Replicabis 1o: actio agentis A, si existeret ab ipso: ergo superflueret actio agentis B. 2o: actio agentis B, non posset conservare actionem agentis A: ergo actio agentis B, non esset totalis. Ad 1um disquo antecedens si existeret ab ipso, vt modus ipsius Ido; vt purus terminus nego: vnde non superflueret actio agentis B: ab eo esse existeret actio agentis A vt purus terminus. Ad 2um disquo antecedens: non posset conservare defectu virtutis nego; eo quod actio agentis esset ipsius modus Ido, et nego consequentiam.

DISPUTATIO IIa DE CREATIONE.

Sectio Ia aliqua de actione creativa et eius termino expenduntur.

Dictum est iam in superioribus quid sit creatio, quae de facto dari, dubitatur a nemine. Vt ergo, aliqua quae restantur in dubium statuamus, suponendum 1o creationem specificari ex termino ab agente et termino: ratio est eadem (proportione servata) quae militat

pro eductione. 2o, quod creatio tam naturaliter eductibilis, etc., adhuc distinguitur ab eo, est notum, nam quantitas Eucharistica naturaliter eductibilis, ante consecrationem erat educta, et non creata: ergo separatur a creatione miraculosa per quam, post consecrationem conservatur, quod est signum evidens distinctionis realis.

Dico 1o: creatio tam naturalis sua creabilis de facto distinguitur, etc. ab agente et termino. Probatur quia talis terminus est indifferens vt producatur, sive a solo Deo, sive a Deo simul et creatura instrumentaliter concurrente: ergo necessaria est aliqua actio distincta, tam ab agente, quam a termino, vt applicetur hoc indifferentia. Hinc fit, quod creatio Angeli v.g. distinguitur, etc. a decreto Dei, seu volitione Dei creandi illum.

Quod vltimum probatur, simulque dissolvitur: creatio Angeli est essentialiter successiva; vt esse potest dubitari Angelus durat per suam actionem, et eius duratio vel permanentis Angelus est Angelus, est successiva: sed neque Dei volitio est essentialiter successiva quin potius essentialiter debeat vt semel existat, semper existat, vt ex Theologia supponitur, nec esse est res successiva ipse terminus creabilis: ergo.

Dico 2o: omnino impossibile est, quod terminus naturalis sua eductibilis identificetur, etc. cum creatione, quia supernaturaliter potest creari. Probatur quia ille terminus v.g. forma lignea vt potest eductibilis, per actionem dependentem a subiecto, exigeret a subiecto dependere, et vt potest actio essentialiter a subiecto independens, exigeret, non dependere a subiecto: inde haberet res ipsa, identificatas duas oppositas exigentias, quod omnino repugnat.

Dico 3o: non repugnat, terminum naturalem sua creabilem, identificatum cum sua creatione. Illud est communis sententia et probatur quia non ostenditur repugnantia in eo quod detur aliqua entitas, quae essentialiter sit determinatio vt producatur independenter a subiecto. — Sed opponitur: illa entitas vt potest sui duratio, esset successiva, et vt potest terminus creabilis, esset permanens: resp. quod in illo casu, vel esset se ipsa affixa toto tempori et non deberet durare per durationes successivas vel non esset ita affixa, duraret per modos concomitantes distinctos a creatione, vt dicetur disputatione de tempore.

Obj. 5. item contra solutionem: creatio dista ab agente et termino, esset accidens modale: ergo reciperetur in aliquo subiecto, cum de ratione accidentis, sit esse ens in alio; sed aliunde, non reciperetur, quia de ratione creationis, est non dependere a subiecto: ergo inhaereret, et non inhaereret subiecto. Distinguo antecedens, nego consequentiam, et distinguo consequens includens: esse ens in alio, per receptionem, vel per unionem concedo, per receptionem determinate nego: unde distincta minori subsumpta, nego vtrumque consequens.

Stet igitur, quod de ratione accidentis modalis, non est recipi in subiecto: de ratione enim accidentis, solum est esse in alio, sive sit per receptionem, sive per unionem, et ratio est quia hoc pratum ens in alio, est differentia accidentis a substantia: accidens enim non differt a substantia, per inhaerentiam subiecti; aliter esse formae materiales substantiales, non inhaererent subiecto, vti de facto inhaerent quin sint accidens.

Item de ratione modi, solum est uniri, per se ipsum rei, cuius est modus: imo licet accidens modale ex natura sua peteret inhaerere subiecto, hoc non deberet concedi, de creatione, quae ex natura sua est formalis independentia termini, et consequenter sui ipsius a subiecto. Accedit, quod rationalis Eximius Doctor, disputatione 12a metaphysicae sectione 4a, in eo statuit formalem differentiam creationis ab eductione, quod haec se ipsa dependeat a subiecto praesupposito, non vero illa.

Sectio IIa. vtrum repugnet creatio identificata, cum volitione divina?

Creationem Angeli de facto distingui, realiter, a volitione qua Deus efficaciter vult illum producere statutum iam est. Nunc vero inquiritur an oppositum repugnet de possibili? Et quidem, non repugnare propugnat Aliter Reynaldo, hic disputatione 2a. sectione 1a. § 2o, pro se citans plures alios cum quibus.

Dico, possibilis est, creatio termini, sibe naturaliter creabilis sive naturaliter eductibilis, identificata, realiter, adaequate cum divina volitione. Vera et praecipua huius conclusionis probatio est quod, non repugnat volitio efficax Dei quae ex suo modo tendendi, sit actualis, immediata et absoluta determinatio, vt Angelus v.g. in instanti A, existat independenter a subiecto praesupposito, vt

iam constabit argumentorum solutione.

Subsectio Unica, occurritur objectionibus.

Obj. 1a: implicat quod volitio divina, sit determinatio formalis et vltima Dei ad volendum, et quod per illam, non sit Deus ab aeterno volens: ergo, si posset ea volitio, esse vltima et formalis determinatio Dei ad agendum Deus esset ab aeterno agens termini: ergo terminus esset ab aeterno. Confirmatur creatio Angeli, identificata cum volitione Dei existeret ab aeterno: ergo Deus ab aeterno, esset actualiter creans Angelum; atqui Deus actualiter creans Angelum, est Angelus actualiter creatus a Deo: ergo Angelus esset actualiter creatus ab aeterno.

Ad argumentum distinguo antecedens, distinguo 1um consequens: Deus ab aeterno, esset agens termini, pro aeternitate nego; esset ab aeterno agens termini pro instanti determinato, concedo, et nego aliud consequens. Ad confirmationem distinguo antecedens, distinguo consequens: est actualiter creans Angelum, 2um quod creatio Angeli dicit vt quod concedo; 2um, quod creatio Angeli dicit vt quod nego, et concessa minori subsumpta, nego consequentiam.

Est dicere, quod ab aeterno, non datur actualis Angelus creatus; daretur tamen, ab aeterno actualis creatio, qua Deus ab aeterno crearet Angelum, pro tempore determinato: eo quo bene stat, quod Deus, diceretur actualiter creans ab aeterno, eo modo quo dicitur ab aeterno, actualiter cognoscens, licet ab aeterno non detur actualiter objectum, sed solum cognitio, qua Deus ab aeterno cognovit objectum existentium pro aliqua differentia temporis.

Instabis 1o: illa volitio, esset absoluta determinatio vt existeret terminus; sed absoluta determinatio vt terminus existat, in quocumque instanti existat, necessario coexistit termino: ergo si volitio existeret ab aeterno, etiam existeret ab aeterno Angelus. Minor constat, tum paritate actionis creatae, quae, quia est determinatio absoluta vt existat terminus, in nullo instanti, potest existere, quin coexistat terminus ipse; tum paritate unionis, propter eandem rationem impotentis existere quin coexistat extremis; tum denique, terminus absolutus, nequit existere quin coexistat suae determinationi: ergo determinatio absoluta, nequit existere quin coexistat suo termino.

Distinctio major, esset adæquata dependentia pure physica non physica simul et intentionalis concedo; et distinctio minoris: adæquata dependentia pure physica contra distincto; physica simul et intentionalis, nego minorem et consequentiam: eadem solutio applicatur ad probationem minoris. Ad 2. est disparitas, quod unio est inadæquata extremum, dependentia autem, increata, non est inadæquata termino. Ad 3. concedo antecedens, conceditur etiam consequens de dependentia pure physica.

Ratio autem, cur dependentia physica, illa, quæ non identificatur cum actu intellectus aut voluntatis, in nullo instanti, possit existere, quin physice coexistat termino, posit vero dependentia physica et intentionalis, illa, quæ identificatur cum actu intellectus et voluntatis, est, quia dependentia pure physica, qualis est actio creata, vel est creatio, vel eductio.

Si est creatio, ut potentia accidens modale, debet se ipsa intrinsece unire termino: si est eductio debet intrinsece recipi in subjecto, in ipso quem terminus intrinsece constituere, cum actiones recipi in subjecto, sit etiam in ipso recipi terminus: constat autem, neque creationem posse intrinsece unire termino, neque eductionem posse terminum in subjecto constituere, quin physice coexistat termino: nullus vero horum, reperitur in dependentia mixta imo potius ut potest velle, terminum existere pro uno instanti, et non pro alio: unde non est cur, necessitetur, ut in quocumque instanti existat, termino coexistat physice.

Instabis 2°: creatio, non minus, est dependentia adæquata ut ab ipsa sit terminus creatus, quæ ut ipsa sit a creante; sed quia est dependentia adæquata ut ipsa sit a creante nequit existere in instanti, in quo non existat creans: ergo pariter nequit existere in instanti, in quo non existit terminus. Concedo præmissas, et consequentiam de creatione pure physica; illas quæ nego de creatione mixta.

Discrimen inter utrumque est, quod creatio pure physica est effectus, aut quasi effectus creantis; nullus autem effectus existere potest, quin coexistat suæ causæ, at, licet terminus accipiat suum esse ab actione mixta, non illud accipit ab illa, pro omni instanti, in quo ipsa est, sed solum pro illo instanti determinato, et ratio est, quia ut potentia creatio intentionalis, potest velle non existere in hoc instanti, sed in alio.

Instabis 3°: si creatio agentis existeret ab æterno et Angelus in instanti A, esset verum dicere, Angelus creatur in instanti A, et in instanti anteriori, non creabatur, sed de volitione Dei non est verum dicere, quod existat in A, et in anteriori, non existebat: ergo volitio Dei non potest esse creatio Angeli. Vel nego antecedentem majorem, vel ego distinguo, et in instanti anteriori, non creabatur pro anteriori concedo; pro instanti A, nego, et concesso minori, nego consequentiam. Volitio Dei existens ab æterno, esset ab æterno creatio Angeli: non tamen, creatio Angeli pro æternitate; sed pro instanti determinato.

Obiicies 2°: si esset possibilis, creatio identificata, cum divina volitione, eadem indivisibilis, actio, esset productio Angeli productio et ejus conservatio; sed hoc repugnat, tum quia sic cum productio terminus debeat præcedere illius conservationem, eadem indivisibilis entitas, se ipsa antecederet; tum quia productio termini, ita est productio ut in aliquo instanti incipiat esse, quod repugnat volitioni Dei æternæ: ergo — Concedo majorem, distinguo minorem: eadem indivisibilis, l, distincta materialiter, nego minorem, alius sub distinctione distinguo: eadem indivisibilis entitas se ipsa specificative sumpta antecederet nego; se ipsa reduplicative sumpta, illa, ut sub productione et conservatione concedo.

Explicatur solutio, eadem volitio, relata ad instans in quo terminus primo existeret, diceretur productio, et relata ad instans in quo existeret, idem terminus qui antea existebat diceretur conservatio; volitio, autem, non antecederet volitionem, sed solum instans, pro quo esset productio, antecederet instans, pro quo esset conservatio: unde nego 2. probationem: neque esse ut actio quæ æterna est, ut defendimus esse posse sit productio termini, requiritur, quod in aliquo instanti, incipiat esse ipsa; sed sufficit quod incipiat esse terminus.

Obiicies 3°: per nos, potest de possibili, creatio consistere in divina volitione: ergo etiam poterit eductio. Item, etiam poterit consistere in illa, unio extremorum, subsistentia, ubicatio et alia hujusmodi. Nego consequentiam, disparitas est, quod eductio ex conceptu suo, se ipsa dependet a subjecto præsupposito, in eo quod intrinsece recipitur, quod ex terminis repugnat divinæ volitioni, cum Deo, sit, identificatæ. Nego, item adjunctas sequelas.

Repugnantia, pro subsistentia stat in eo quod omne suppositum creatum ut tale dispositive de-

quate à Deo, si aum, subsistea identificetur cū volitione, quę est ipse Deus, cū suppoto creatū, n̄ distinguatur adęqe à subsistea ecce iam, n̄ distingueretur adęqe à Deo. Repugnaō pro vnioe stat, in eo, qd hęc sit inca extremis, qd volitioni intrinsecatę nequit competere. Demum pro aliis modis constabit ex naã propria cuiuslibet alibi explananda.

Replicabis: potest Da volio, ita eē eduo, vt eē dependea et receptio tūi, in subto, n̄ autem dependea et receptio sui: pō. Ng. atq, tū qa nequit eduō constituere tūs dependentes in actu 2o, receptus in passo, quin ipsa sit dependea et receptio sui, sicut nequit creaō, tūs constituere independens à subto, quin ipsa sit depens ab alio. Tum qa nequit tūs ince recipi in subto, quin detur raō fralis per quā recipiatur: hęc autem raō fralis, quę est eduō debet ince recipi in subto, sicut raō fralis, quā extrema ince vniuntur, debet eisdē se ipsa ince vniri.

Ob 4º: creaō quę eset divina volitio vt pote detraō tūi pro insti A, v.g. dependeret à cōnoe in insti A; sd detraō dependens ab aliqua cōne ē conditionata. pō creaō, quę eset divina volio, eset detraō conditionata. Distinguo maiē: dependeret à cōne vnitis A, quę even. inferret cōdo, quę n̄ inferret even. ng, et tūs inversis dicta minē, ng cōq. Etenim, detraō Dei conditionata debet ex conceptu suo prescindere à positione, et n̄ positione cōnis, n̄ autem ita prescinderet divina volitio, quę compatibilis n̄ eēt, cū eo qd instans A n̄ daretur pro sua mensura.

Ob 5º: actio productiva est executiua phice orta à principio productivo; sd divina volitio, nequit eē executiua phice orta ab oipoa, tū qa executiua distinguit debet à re detrata, tum qa divina volitio est vt pote [illegible], ipse Deus, nequit phisice oriri à Deo: pō. Hf. per nos, divina volitio creandi Angelū, n̄ est de facto illius actio creativa: pō nec de poli: nequit eē velle id raoē cuius de poli, ee n̄, de facto exerceat actiōis munus.

Ad argumtu distinguo maiē: actio productiva pure phica est 2a potentia phica simul et intentionalis ng: vndē n̄ procedent neque minor neque eius probaōes. Ad confiaōes, ng. cōq cū adiuncta: probaō equivoca nihil evincit; neque eē, dicimus Deus de facto velle aliquem tūs, respectu cuius, n̄, de facto, sd de poli, eius volitio exerceat munus actionis: qd dicimus est, n̄ dari de facto, eē tam, polis divinus volios, quę eset actio creativa tūi, quę cū ab ęternitate eset tam, creaō tūi, n̄ pro ęternitate, sd pro aliquo insti determinato.

Raō autem, cur id de facto, n̄, eveniat, est vt dixi, qa de facto creaō Angeli, v.g. est eius duraō successiva, et requirit, volions Dē eē successivas: at poli vero, tūs creatus à voliōe divina, vel n̄, duraret successive, l. duraret per modos comitantes dictos.

Hic observa, qd predicta volitio, n̄ ideo prise eset creaō Angeli, qa eset volio existens ipsius: de facto eē, datur volio Da de existea Angeli, cū nequeat existere, quin Deus velit ipsius existere, et tam creatur, creatione adęqe dicta à Da volitione: eset ergo creatio Angeli, qa eficaciter vellet Angelum pro insti detrato existere à Deo, independenter à subto, et speciali suo modo tendendi excluderet alias detraōs actuales, quę inter se ipsum et Angelum mediarent.

Sectio IIIa an sit pōlis creāra cui connaalis sit virtus creandi?

Nulla creatura de facto existente gaudere virtute naāli creandi, nulla quę de facto alios creavit constat aperte ex sac. pag. [illegible] et Patribus, pręcipue Cyrillo, Aug. no et Athanas. qd hic vt certum suppono et affirmate defendo: an vo sit poli creāa quę poset naāliter creare, vt caā, l. pcialis, l. instrumlis; Controversia est gravissima. Inqua, nam Doctissimi Thomistę et Scotistę cūterque oēs alii Dres, tam Nri, quam extranei, teste Dre Suario Lusitano, trac. 2o, phicę, num. 184. Affirmant, tam, DDs